

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

10 november 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Jef Van Looy tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de afbouw van de veestapel in Vlaanderen
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de risico's voor de familiale landbouw bij een mondiale liberalisering

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Woensdag 10 november 1999

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 9.39 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jef Van Looy tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Looy tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad.

De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef van Looy : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, sinds 1995 kan de Vlaamse minister van Landbouw advies vragen aan de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad. Dit voorjaar werd het besluit waardoor de raad werd opgericht, bijna ongewijzigd omgezet in een decreet.

Een eerste reeks wijzigingen had betrekking op de bevoegdheid. Niet enkel de minister van Landbouw kan advies vragen, maar ook het Vlaams Parlement. De raad kan ook op eigen initiatief advies geven.

Een tweede wijziging hield in dat het besluit van 1995 werd afgeschaft tien dagen na de verschijning van het decreet in het Belgisch Staatsblad. Dat is dan ook gebeurd. De raad werd afgeschaft, en werd tot nu toe niet opnieuw opgericht. De Vlaamse regering heeft met andere woorden nog geen nieuw besluit genomen om die raad op te richten.

We vinden het spijtig dat bij de start van een nieuwe zittingsperiode de raad geen adviezen kan uitbrengen omdat hij niet meer bestaat. Mevrouw de minister, binnen welke termijn legt u een besluit hierover voor aan de Vlaamse regering ? Bij mijn weten ligt de tekst van de administratie al maan-

den op uw tafel. Wat houdt u tegen ? Hoe worden de adviezen op dit moment gegeven ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, op 10 juli 1999 verscheen inderdaad het decreet houdende de oprichting van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad in het Belgisch Staatsblad. Dit had voor gevolg dat het besluit van de regering van 8 november 1995 werd opgeheven. Op dit moment bestaat er dus geen VLTR.

Zoals het decreet in artikel 8 bepaalt, is de raad samengesteld uit 21 leden. Er zijn tien vertegenwoordigers van de algemene landbouworganisaties, vier vertegenwoordigers uit de toeleveringssector, drie uit de dienstensector, en drie van de veilingen en handel. Een ambtenaar neemt het secretariaat waar. Volgens het decreet wijst de Vlaamse regering de organisaties aan die de vertegenwoordigers mogen aanduiden, evenals het aantal mandaten per organisatie.

Het klopt dat de administratie een oorspronkelijk ontwerpbesluit had opgemaakt. De vorige regering heeft die tekst niet goedgekeurd. Ondertussen hebben wij de opdracht gegeven een nieuw ontwerpbesluit op te stellen. Dat is onlangs gebeurd. Momenteel wordt informeel contact opgenomen met een aantal nieuwe organisaties die we ook in de land- en tuinbouwraad wensen op te nemen. We polsen hen naar hun interesse om te zetelen in de raad.

Het is zeer belangrijk dat een consumentenorganisatie is vertegenwoordigd. We hebben zowel met Testaankoop als OIVO contact opgenomen, en zullen een keuze maken tussen beide. Het is ook zeer interessant om de Vereniging van Banken in de raad te laten zetelen. Het grootste deel van mijn begroting gaat naar het Landbouwinvesterings-

Dua

fonds. Het is dus een goede zaak de bankwereld te betrekken bij de discussie over de landbouw.

Vooraleer de tekst voor te leggen aan de Vlaamse regering, wensten we ook de landbouworganisaties te contacteren. Dat is gisteren gebeurd. We hebben overlegd met de landbouworganisaties over de vraag wie een vertegenwoordiging zal afvaardigen. Het gaat om vier organisaties in plaats van twee : de Boerenbond, het ABS, het VAC en Belbior.

We zullen het ontwerpbesluit aanpassen en het voorleggen aan de Vlaamse regering. U merkt terecht op dat de zaken lang aanslepen. Het feit dat we de vorige samenstelling niet gewoon wilden bestendigen, heeft daarvoor gezorgd. We moesten immers een consultatieronde inleggen. Het is in ieder geval mijn visie dat er zo snel mogelijk een land- en tuinbouwrap moet worden opgericht. Na de discussie van gisteren zal ik het besluit zo snel mogelijk, en liefst volgende week, voorleggen aan de regering.

Ik pleit er ook voor om het overleg met de sector op een andere manier te organiseren. Binnen de nieuwe Vlaamse regering werd de optie genomen om de algemene werking van alle adviesraden te evalueren. In die zin is het goed mogelijk dat ook het decreet op de Vlaamse Land- en Tuinbouwrap wordt herbekeken. Ik heb echter niet gewacht tot de algemene discussie voorbij is, om reeds een eerste aanzet te geven. We zijn uiteraard gebonden aan het carcan van het oude decreet.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk wel dat u het decreet niet goed hebt gelezen. Het is gebaseerd op de federale wetgeving en de federale samenstelling van de landbouwrap. In paragraaf 2 van artikel 8 lees ik duidelijk dat het gaat om de algemene landbouworganisaties, die ook werden gedefinieerd. Ik weet niet of de organisaties die u er nu bij wil betrekken, aan die definitie voldoen. Ik vrees dat de zaak zo weer wordt uitgesteld, en dat we volgende zomer zullen vaststellen dat er nog steeds geen raad is.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik ben daar niet zeker van. Het decreet heeft het over algemene landbouworganisaties.

De heer Jef Van Looy : Dit in tegenstelling tot de gespecialiseerde organisaties. In het koninklijk besluit van 1977 staat duidelijk wat daarmee wordt bedoeld.

Minister Vera Dua : Algemene organisaties overkoepelen alle sectoren van de landbouw. We hebben aanvragen gehad van diverse organisaties om te mogen zetelen in de raad. Ik vermeld bijvoorbeeld de sierboomtelers. Ik wens echter niet alle aparte sectoren in die raad op te nemen. Dit is enkel mogelijk na wijziging van het decreet.

We hebben tien vertegenwoordigers aangesproken van algemene landbouworganisaties : Boerenbond, ABS, VAC en Belbior. Zij groeperen boeren uit alle sectoren. Dit is onze interpretatie van het begrip 'algemene landbouworganisatie'.

De heer Jef Van Looy : Ik heb geen problemen met uw interpretatie. Ik stel enkel vast dat u de wet niet volgt.

Minister Vera Dua : Dat is een federale wet.

De heer Jef Van Looy : Indien u de zaak anders wil regelen, moet u het decreet aanpassen. Ik vrees dat er over een jaar nog steeds geen raad zal zijn.

Minister Vera Dua : Het is in elk geval mijn bedoeling om de diversiteit van het adviesorgaan maximaal te benutten.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mevrouw de minister, een aantal boeren- of tuinbouworganisaties zal deel uitmaken van deze raad. Ik leid daar uit af dat er geen middenstandsorganisaties worden opgenomen die zich in de zijlijn bezighouden met land- of tuinbouw. Ik zou u willen vragen het pluralisme ook toe te passen voor de vertegenwoordiging van deze middenstandsorganisaties.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik kan u verzekeren dat het een ongelofelijk moeilijke oefening is om pluralisme in de landbouw en in deze raad toe te passen. We hebben voor sommigen een reeds moeilijk verteerbare stap naar pluralisme gezet door de diversiteit in de landbouworganisaties uit te breiden.

Naast de tien vertegenwoordigers van landbouworganisaties, worden er tien leden opgenomen uit diverse sectoren van de samenleving die te maken

Dua

hebben met landbouw. Zo zijn ook twee professoren in de raad opgenomen.

Het is goed dat we ons houden aan het huidige decreet. Als we eerst een decreetswijziging moeten doorvoeren, zijn we weer voor een aantal maanden vertrokken. Binnen het strakke carcan van het decreet hebben we geprobeerd de zaak zo pluralistisch en divers mogelijk in te vullen. Voor de officiële middenstandsorganisaties hebben we één vertegenwoordiger van het NCMV gevraagd. Bij de vorige Landbouwwraad waren het er twee.

De heer André Moreau : Ik neem nota van uw antwoord, maar kom hier zeker nog op terug.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de afbouw van de veestapel in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Wymeersch tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de afbouw van de veestapel in Vlaanderen.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mevrouw de minister, deze interpellatie handelt niet alleen over de afbouw van de veestapel. Op de drempel van een nieuw millennium moeten we ons beraden over de toekomst van de landbouw in het algemeen. Tot mijn spijt moet ik vaststellen dat de federale en gewestelijke bevoegdheden elkaar in deze materie nogal eens doorkruisen.

In het verleden werd de discussie over de afbouw van de veestapel reeds gevoerd in het kader van de MAP-besprekingen. Deze discussie is opnieuw bijzonder actueel naar aanleiding van de dioxinecrisis. Daarbij hebben velen, waaronder ikzelf, verkeerd begrepen dat bepaalde uitspraken van de federale minister van Landbouw zouden leiden tot een definitieve afbouw van de veestapel. Dit schijnt echter niet het geval te zijn.

De dioxinecrisis was wel het laatste dat de sector kon gebruiken na de gebeurtenissen van de vorige

jaren. Ik heb het dan bijvoorbeeld over de GATT-akkoorden, Agenda 2000, de varkenspest, de dolkoeienziekte, het MAP, enzovoort. De landbouwers, die worden geconfronteerd met situaties waarover ze zich geen meester meer weten, ervaren een machteloze woede.

Tijdens de informatieve sessies van de commissie ad hoc, heeft de minister een aantal uitspraken gedaan. Zo hebt u onder meer gezegd dat bepaalde maatregelen werden overwogen in verband met de afbouw van de veestapel. Op 3 augustus hebt u gezegd dat u aan uw administratie de opdracht hebt gegeven om een en ander in kaart te brengen en te toetsen aan bepaalde Europese richtlijnen. We staan ondertussen drie maanden verder. Hoeveel gegevens werden reeds in kaart gebracht? Kunnen hieruit reeds voorlopige conclusies worden getrokken?

U hebt een bepaalde naam en faam te verdedigen. Uw optreden wordt dan ook met enige argwaan bekeken vanuit de sector. Wij bekijken de situatie met enige goodwill: u bent immers een van de weinigen in dit Vlaams Parlement die iets over de sector weet. U zou echter bewust of onbewust uw politieke achtergrond kunnen misbruiken voor zaken die voor de sector niet bepaald nuttig zijn.

Bij sommige uitspraken van de minister uit het regeerakkoord van de Vlaamse regering heb ik toch een aantal vragen. U komt terecht op voor de grondgebonden, familiale landbouwbedrijven, als ook voor de verdere promotie en ondersteuning van de biologische landbouw. Tot dusver volgen we u.

Maar in datzelfde regeerakkoord staat dat u tijdens deze zittingsperiode werk wilt maken van een bossingsplan in Vlaanderen. We hebben daarover gediscussieerd naar aanleiding van een interpellatie. We moeten beseffen dat in Vlaanderen slechts een beperkt areaal van open grond beschikbaar is. Uiteindelijk moet een evenwicht worden gevonden tussen bebossing en de open ruimte die nog beschikbaar is voor de landbouw. In het RSV staat immers dat een aantal landbouwgronden in de toekomst beschikbaar zullen zijn als industrieterrein.

Een ander probleem is het conflict tussen de grondgebonden, familiale landbouw en de integratie. Op 9 september hebt u gezegd dat u de invloed van de integratie in Vlaanderen wilt tegengaan, maar dat u over geen enkel middel beschikt om individuele landbouwers te verbieden om contracten af te sluiten met de integratoren. Door de dioxinecrisis zijn een aantal familiale bedrijven in moei-

Wymeersch

lijkheden geraakt. Ze moeten kiezen tussen integratie en faillissement. Ik overdrijf ook niet met het gebruik van het woord faillissement. Dat blijkt immers uit de analyse van de zaken die op het terrein aan het gebeuren zijn en uit het feit dat bepaalde dioxineleningen niet batig zullen blijken voor individuele landbouwers.

Sta mij toe dienaangaande twee praktijkvoorbeelden te geven die deze situatie duidelijk illustreren. Zo ken ik een landbouwer van een familiaal bedrijf dat tot voor het uitbreken van de dioxinecrisis uiterst gezond was en nooit gecontamineerd is geweest. Het betreft een varkensboer die beoogde zijn varkens te verkopen in de maanden juni, juli en augustus. Dat was het beleid dat hij vooropgesteld had, gericht op de beste prijzen voor zijn varkens en de werkverdeling. Eind mei waren zijn varkens slachtklaar en de waarde ervan werd toen geschat op 37 frank per kilo, wat dus ongeveer 3.700 frank per varken betekent. Maar door de dioxinecrisis werden deze varkens pas in september verkocht met een brutogewicht van 160 kilo en tegen een waarde van amper 29 frank, wat dus een verkoopswaarde betekende van 4.640 frank per varken. Een en ander betekent dus dat die varkensboer in feite 940 frank meer omzet realiseerde. Uiteraard liggen de verliezen per individueel varken veel hoger. We zien dus dat hij aanmerking zou kunnen komen omdat hij door de crisis getroffen is, maar omdat hij maar in september heeft kunnen laten slachten en verkopen heeft hij een grotere omzet gemaakt waardoor hij uiteindelijk niet in aanmerking komt voor die leningen.

Een tweede voorbeeld is dat van een landbouwer van een financieel gezond familiaal bedrijf dat in rundvee gespecialiseerd is. Hij heeft een zeventigtal runderen en een twintigtal zoogkoeien. Door het ineensinken van de landbouwprijzen in de maanden juni en juli heeft die landbouwer geprobeerd zijn inkomen op peil te houden om toch zijn vaste kosten te kunnen betalen en zijn financiële verplichtingen te kunnen nakomen. Toen de gelegenheid zich voordeed, heeft hij meer dieren verkocht dan eigenlijk nodig was. Het betrof daarbij ook niet-afgemeste dieren en kalveren die hij normaal zelf zou hebben afgemest. Die dieren werden, gezien de omstandigheden, verkocht tegen veel te lage prijzen. Daardoor realiseerde hij ongeveer 10 procent minder omzet, waardoor hij uiteindelijk niet in aanmerking kwam voor de dioxineleningen.

Tegen een dergelijke achtergrond wordt de discussie gevoerd over de vrijwillige uitstap en afbouw.

Wij vrezen echter dat net de familiale en grondgebonden bedrijven, die er tot vandaag wonderwel in geslaagd zijn het hoofd boven water te houden, door deze situatie getroffen zullen worden omdat men enerzijds niet van integratie wil horen en anderzijds niet meer over de financiële mogelijkheden beschikt. Als ik die redenering doortrek, dan zal men sowieso grond kunnen verwerven ten behoeve van natuur, bebossing en dergelijke meer. Maar als die gronden aldus niet langer voor landbouw worden gebruikt, dan komen ze ook niet langer in aanmerking voor de uitrijregeling, het MAP en andere bemestingsmechanismen.

Dit brengt mij opnieuw tot het MAP en de verpletterende verantwoordelijkheid van de integratie. De discussie die we dienaangaande enkele jaren geleden hebben opgestart en die de minister zich nog levendig zal herinneren, is vooral die van de volle verantwoordelijkheid die aan de integratie wordt toebedeeld. Gezien de ontwikkelingen van de jongste maanden mogen we echter niet uit het oog verliezen dat een aantal familiale bedrijven noodgedwongen – want om den brode – onlangs naar integratie zijn overgeschakeld.

In het kader van het MAP moeten we dus de integratie zelf verantwoordelijk stellen voor de mestverwerking als dusdanig, waarbij we de integratie ertoe zouden verplichten alle mestoverschotten naar de mestverwerking over te brengen. Dit zou met zich meebrengen dat deze sector, indien de mestverwerking economisch niet-rendabel zou blijken te zijn, zichzelf zal uitzuiveren. Op lange termijn zou het dus de bedoeling zijn daardoor meer gronden ter beschikking te stellen van de familiale bedrijven.

Ik vraag dan ook aan de minister dat werk zou worden gemaakt van een responsabilisering van de landbouwsector én van alle sectoren die daaraan gekoppeld zijn, waarbij ik bijvoorbeeld de veevoederbedrijven noem. Ik denk daarbij aan een soort solidariteitsfonds om de vrijwillige uitstappers een compensatie te bieden.

Een gedwongen afbouw, die zowel in Vlaanderen als op federaal niveau ook nog tot de mogelijkheden behoort, zou heel wat problemen kunnen veroorzaken. Zo moet rekening worden gehouden met het feit dat heel wat landbouwers om diverse redenen de laatste jaren aanzienlijk hebben geïnvesteerd om toch maar tegemoet te komen aan allerlei regelgevingen. Een gedwongen afbouw zou dan bijvoorbeeld leiden tot een aanzienlijke leegstand van stallingen.

Wymeersch

Ter afronding wens ik nog enkele bedenkingen te formuleren. In bepaalde kringen binnen de landbouwsector circuleert reeds een doemgedachte dat de sector in Vlaanderen ten dode is opgeschreven. Ik zie echter dat een bepaalde financiële instelling – de KBC om geen namen te noemen – die leningen zou verstrekken verkeerde percentages hanteert. Daardoor kunnen heel wat landbouwers niet eens in aanmerking komen voor die leningen. In Landbouwleven lees ik dat men de bedoeling heeft de landbouwers te stimuleren om landbouwguids te worden waardoor zij naast hun hoofdberoep een nevenactiviteit zouden kunnen uitbouwen. Al deze zaken doen heel wat vragen rijzen.

Mevrouw de minister, ik heb u mijn vragen schriftelijk overgemaakt. Die vragen zal ik hier dus niet herhalen, maar ik wens wel van de gelegenheid gebruik te maken om enkele bijkomende vragen te stellen. Zo wens ik te weten hoe de dagelijkse contacten verlopen tussen uw kabinet en het federale niveau, een dialoog die in het verleden onmogelijk bleek. Hoe verloopt dit overleg over de toekomst van de landbouwsector en de afbouw van de veestapel? Voorziet u in een responsabilisering van de sector? Zal u de sector en alle andere betrokkenen rond de tafel brengen om ernstig te debatteren over de toekomst van de landbouwsector? Wanneer mogen we uw eindvisie op papier verwachten? Denkt u dat een goed onderbouwde landbouwconferentie hierbij kan helpen?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mevrouw de minister, maken de veeteeltbedrijven al dan niet deel uit van de landbouwbedrijven? Dit is belangrijk om te weten of men zich moet wenden tot het federale of het Vlaamse niveau om steun aan te vragen. Ik heb deze vraag al eerder gesteld, maar heb toen geen antwoord gekregen.

Ten tweede wil ik benadrukken dat ik voorstander ben van meer ecologische landbouw en bebossing. Ik denk trouwens dat de meesten daar voorstander van zijn.

Ten derde, indien de veestapel zou worden afgebouwd, ben ik voorstander van een vrijwillige in plaats van een gedwongen afbouw. Ik ben wel voorstander van een gedwongen afbouw op plaatsen waar wordt bewezen dat ons leefmilieu duidelijk wordt geschaad. Indien dit oorzakelijk verband echter niet kan worden aangetoond, verzet ik me tegen een gedwongen afbouw.

Mevrouw de minister, bent u het eens met dit standpunt? Zo niet, waar wilt u dan wel naartoe met de afbouw van de veeteelt? Er zijn immers nog altijd een aantal mensen – al zijn het er niet zo heel veel – die van hun beroep houden en zo lang mogelijk willen voortdoen. Iemand zo maar ten dode opschrijven, heeft in het verleden al heel wat ongelukken veroorzaakt.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer de voorzitter, ik had een enigszins ander debat verwacht. De heer Wymeersch is sterk afgeweken van zijn titel. Ik heb de indruk dat hij met betrekking tot de afbouw het achterste van zijn tong niet heeft laten zien, en wat op de oppervlakte is gebleven. Dit debat moet volgens mij worden aangetrokken en moet meer aandacht krijgen.

Indien men vergoedingen of productierechten kan wegnemen, vermindert natuurlijk ook de mestproductie. Dat is duidelijk en was ook de bedoeling. Omwille van de dioxinecrisis, maar ook omwille van de slechte prijzen waarmee een aantal sectoren reeds voor de crisis te kampen hadden, willen een aantal ouderen vandaag vervroegd stoppen. Ook relatief jonge mensen, die een aantal jaren geleden een bedrijf hebben overgenomen, willen stoppen. Als ze vandaag of morgen voor vernieuwingen zware investeringen van vaak tientallen miljoenen moeten doen, zouden ze een handdruk van de overheid om uit te stappen wel aanvaarden. Die overheidshanddruk is dus nog steeds belangrijk.

Mevrouw de minister, indien u aan een opkoopregeling denkt, moeten we toch een aantal voorwaarden bepalen. Een eerste voorwaarde is dat dit op vrijwillige basis moet gebeuren. U mag geen bedrijven amputeren, stallen leeg maken en productieapparaten halveren. De boer moet dit kunnen doen op vrijwillige basis. Ten tweede is het logisch dat de kosten door de overheid worden gedragen. De overheid heeft immers de productierechten toegekend die de boer hebben aangezet tot investeren.

Tijdens de Septemberverklaring hebt u duidelijk gezegd dat het niet zou gaan om een gouden handdruk. U wilde blijkbaar ook niet de term groene handdruk gebruiken. U gaf de indruk dat u niet veel wilde betalen. U moet wel beseffen dat de prijs minstens even hoog moet zijn als die van de integratie. Zo niet bereikt u het omgekeerde van wat u wilde. Erger, u doet dan aan prijszetting op het terrein. Die prijszetting is aan de lage kant. Ik zou u een aantal suggesties kunnen geven over hoe

Van Looy

u een opkoopregeling in elkaar kunt steken, maar dit zou ons te ver leiden.

Mevrouw de minister, het probleem is niet opgelost. Mocht u de varkensstapel op deze manier bijvoorbeeld met 20 percent kunnen doen krimpen, dan mag u niet vergeten dat ook de bijbehorende slachterijen en uitsnijderen en het hele koopapparaat met 20 percent moeten krimpen. Ik vrees dat heel wat bedrijven die het vandaag al moeilijk hebben door de dioxinecrisis, dit niet meer aankunnen. Bedrijven die nu al bijna overkop gaan, zullen het niet beter krijgen als hun productieapparaat gedeeltelijk wordt stilgelegd. We mogen dus niet te veel verwachten. De inkrimping mag niet te sterk zijn, want anders zal er heel wat tewerkstelling verloren gaan.

Vanzelfsprekend moet u niet alle landbouwbedrijven hierbij betrekken. U kunt duidelijk selectief zijn ten aanzien van bepaalde gebieden, bijvoorbeeld de waterwingebieden, of met betrekking tot afstanden tot woongebieden. Op deze manier slaat u twee vliegen in één klap.

Mevrouw de minister, het is de vraag of de boeren wel zullen geloven dat u ook met geld over de brug zult komen. De boeren in Vlaanderen hebben immers slechte ervaringen op dit vlak. U bent nu een aantal maanden minister. Vlaanderen heeft dit bekendgemaakt in het Europees Publicatieblad. Geen enkel land heeft een klacht ingediend. Er is dus enkel een probleem in Vlaanderen. U bent altijd tegen geweest. U vond het spijtig dat die klacht er is gekomen, en zei dat de boeren er recht op hadden. Intussen zit de voornaamste initiatiefnemer toch wel op uw kabinet. Zullen de boeren u geloven? Ik veronderstel dat u intussen contact hebt opgenomen met Europa. Hoe ver staat dit dossier?

Mevrouw de minister, ik wil nog even terugkomen op de Septemberverklaring. Ik heb begrepen dat u geen geld hebt gekregen op de begroting om hier iets aan te doen, hoewel u dat wel wilde. U wilde met uw dossier naar Europa. Samen met minister Van Mechelen zei u in september in de ad-hoccommissie dat Europa pas een antwoord kan geven als er iets op papier staat. Is er ondertussen een dossier en is dat al naar Europa vertrokken?

De voorzitter : De heer Schepens heeft het woord.

De heer Cis Schepens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, er rijst een probleem als hier

over afbouw wordt gesproken. In het regeerakkoord staat dat er geen problemen zijn indien de sector erin slaagt de mestoverschotten weg te werken en dat zelf financiert. Natuurlijk belet niets de minister om dit op vrijwillige basis te laten gebeuren. Dit kan pas verplicht gebeuren nadat er een evaluatie is gebeurd van de mestverwerking in 2002.

Mevrouw de minister, half oktober heeft een Nederlandse professor in een artikel geschreven dat het niet slecht zou zijn de mestoverschotten over te brengen naar oceaangebieden die biologisch dood zijn. Er zou daar dan opnieuw algengroei ontstaan, waardoor ook het visbestand opnieuw kan toenemen. Neemt u dit voorstel ernstig? Zult u het laten onderzoeken om eventueel stappen in deze richting te zetten?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : De heer Wymeersch heeft het algemene Vlaamse landbouwbeleid aangehaald, waarbij zeer veel aspecten aan bod kwamen. Men kan de hele dag discussiëren over de problemen van de landbouw. Het gaat inderdaad over de toekomst van de landbouwsector. We hebben deze discussie ook al gevoerd tijdens de commissie ad hoc Dioxine. Ik heb het gevoel dat we daar toen al vrij uitgebreid over hebben gepraat. U zult vandaag dan ook weinig nieuws horen, tenzij de vermelding van een aantal concretere initiatieven. Het is zeer belangrijk dat we samen met het parlement de discussie voeren over de richting die we met de Vlaamse landbouw uit willen. In die zin ben ik blij dat dit nogmaals aan bod komt, wat in het verleden te weinig gebeurde.

De heer Wymeersch heeft een allusie gemaakt op het feit dat de dioxinecrisis de discussie over de afbouw van de veestapel oprakelde, terwijl dit probleem er niet zoveel mee te maken heeft. Er was inderdaad verwarring toen minister Gabriëls plots sprak over een tijdelijke afbouw. Naar aanleiding daarvan heb ik gezegd dat vrijwillige afbouw een oplossing is, niet zozeer voor de dioxinecrisis, als wel voor andere problemen die rijzen in de landbouwsector.

Het nadenken over de toekomst van de intensieve veeteelt is wel gestimuleerd door de dioxinecrisis. Ik merk dit als ik op het terrein met landbouwers ga praten. In die zin heeft de dioxinecrisis wel een invloed gehad op het debat over de toekomst van de intensieve veeteelt in Vlaanderen.

Dua

Dit debat dateert niet zozeer van na de verkiezingen. Ik herinner me nog een discussie in deze commissie over een studie die de heer Van Rompuy had laten uitvoeren door het LEI, waarin de financiële consequenties van de vrijwillige afbouw van de veestapel werden uitgerekend. In dit geval ging het om een soort VUT-regeling, waarbij men aan varkensboeren vanaf 55 jaar een aanbod zou doen voor een opkoopregeling. Laat het zeer duidelijk zijn dat ik tot nu toe enkel heb gesproken over vrijwillige afbouw. Leg me geen woorden in de mond.

Daarnaast zouden ook de gevolgen voor het milieu worden onderzocht. Als ik spreek over vrijwillige afbouw, kadert dit vooral in de mestproblematiek. Ik beschouw dit als een manier om het mestprobleem aan te pakken. In deze zin is dit geen nieuw debat, want de regering was hierover al enkele maanden creatief aan het nadenken.

De heer Wymeersch haalde de familiale bedrijven aan. Ook dit is een oud debat. Waar is de tijd dat ik bijna alleen stond in dit parlement in mijn verdediging van de familiale bedrijven? De heer Wymeersch zelf en de VLD vroegen mij hoe ik het aandurfde om tweedracht te zaaien in de landbouw. Er werd toen maar over één soort varkensboeren gesproken. Of de varkensmest kwam uit een bedrijf uit de integratie of uit een familiaal bedrijf bleef hetzelfde. Ik vind het zeer goed dat de geesten intussen geëvolueerd zijn, en dat men nu in alle fracties nadenkt over de familiale landbouw. Blijkbaar vindt iedereen nu zelfstandigheid een belangrijk criterium.

Wat moeten we doen met de trend tot integratie? Naar aanleiding van de dioxinecrisis is de trend om op contract te gaan zeer groot. De integratoren doen hun best om dat ook op die manier aan de boeren te verkopen. Men moet psychologisch en financieel zeer sterk in de schoenen staan om zelfstandig te willen blijven, met alle risico's, wanneer een goed contract wordt aangeboden. Ik begrijp de situatie op het terrein, maar het is geen gunstige evolutie. Zelfstandige bedrijven moeten en kunnen een belangrijke pijler vormen in het landbouwbeleid. We zien dit afkalven, zeker in de intensieve veeteelt.

Ik wil nogmaals herhalen wat ik vroeger heb gezegd. Ik hoop dat dit in de beleidsnota tot uiting zal komen. Een beleid gericht op het ondersteunen van zelfstandige bedrijven is een belangrijke mogelijkheid. Het wettelijk verbieden van integratie is niet mogelijk en ook niet wenselijk. De landbouw-

sector zou dit niet nemen en ik zou haar gelijk geven.

Er is wel een federale wet op de verticale integratie, waar trouwens bijna niets instaat. Men zou wijzigingen aan die wet kunnen aanbrengen om de integratie wettelijk beter te omkaderen en kanaliseren. Voor mij is het belangrijk dat de loonkwerker een betere bescherming krijgt en dat de regels beter worden afgesproken. Dit is de bevoegdheid van de federale regering, met wie we het daarover moeten hebben.

We moeten de zelfstandige bedrijfsstructuur aanmoedigen en maatregelen zoeken om die zelfstandigheid te bevorderen. Eventueel geldt dit ook voor de grondgebonden bedrijven, want vaak is de band tussen beide intens. Dit gebeurt ook gedeeltelijk: als u de federale wet naar aanleiding van de dioxinecrisis goed leest, zult u zien dat daarin specifiek wordt verwezen naar zelfstandige bedrijven, die voor meer steun in aanmerking komen. De definitie in deze wet is deels gelijk aan de definitie van het MAP, maar dan zonder achterpoortjes. Deze definitie staat er niet toevallig in. Daar ging een intens overleg tussen minister Gabriëls, regeringscommissaris Willockx en mezelf aan vooraf. Deze positieve aanpak kan ook worden toegepast bij andere beleidsinitiatieven.

Ook de VLIF-reglementering kan worden geheroriënteerd in een richting waarin zelfstandigheid en grondgebondenheid worden bevorderd door bijvoorbeeld zowel een kapitaalsubsidie als een rentesubsidie toe te kennen, die dan eventueel hoger is voor zelfstandige bedrijven.

De discussie over de afbouw van de veestapel moet worden geplaatst in de context van het mestprobleem. We moeten ons goed realiseren dat het op Europees vlak niet zo eenvoudig is om zomaar vergoedingen te geven. Mijn voorgangers weten dat beter dan ik.

Een vraag om vergoedingen voor afbouw wordt vooral ingegeven door een economische situatie. Een overaanbod op de markt en de nakende liberalisering hebben sowieso een nefaste invloed op de prijsontwikkeling. Deze evolutie is algemeen in Europa, en de dioxinecrisis heeft deze trend nog versterkt. Ik heb al verwezen naar de regeling voor landbouwers die hun eigen bedrijf willen afbouwen. Ik was daar oorspronkelijk een sterke voorstander van, maar vind dit nu niet zo evident. Dit is immers een regeling voor vervroegde uittreding, waarvoor op Europees vlak bepaalde regels bestaan. Volgens het Europees ontwerp van richt-

Dua

snoer dienaangaande mag de steun voor de afbouw van productiecapaciteit enkel worden toegekend aan bedrijven die economisch levensvatbaar zijn, en onderdeel zijn van sectoren die met een overcapaciteit werken.

De heer Jef Van Looy : Nederland heeft dat toch gedaan ?

Minister Vera Dua : Dat is juist, ik kom daar nog op terug. Aan de eerste voorwaarde is voldaan : er is sprake van een overcapaciteit, van een teveel aan varkens. Maar aan de tweede voorwaarde is niet altijd voldaan als alleen de varkenshouders een beroep doen op die regeling. Als we ook op milieuvlak resultaten willen boeken, zal dit initiatief op Europese weerstand stuiten.

In het verlengde van wat de heer Van Rompuy hier vroeger heeft gezegd, wil ik iets zeggen over de zogenaamde warme sanering. Dat doet in het beste geval 13,5 percent van de mestoverschotten verdwijnen. Ik wil dat toch even benadrukken. Die warme sanering zal in de eerste plaats van toepassing zijn op oudere, uitbollende, kleinere, zelfstandige boeren. Ik wil niet beweren dat het om een druppel op een hete plaat gaat, maar de impact blijft beperkt. Die warme sanering kan slechts een van vele maatregelen zijn.

We onderzoeken dus op dit ogenblik welke andere maatregelen we kunnen nemen om de mestuitstoot te verminderen. In het regeerakkoord staat dat zelfstandige en grondgebonden landbouw de basis vormen voor het Vlaams landbouwbeleid. In het Vlaams regeerakkoord staat ook dat we zeer veel belang hechten aan duurzame landbouw. Deze doelstellingen zullen we voortdurend voor ogen houden bij het uitwerken van maatregelen ter bevordering van de vrijwillige afbouw.

Wat betekent dit in concreto ? Sta me toe even te verwijzen naar een scenario waaraan de administratie vandaag werkt. Men geeft een vergoeding voor de al dan niet volledige afbouw van de vergunning. En deze vergunning is groter naarmate men aan meer criteria voldoet. Die criteria hebben te maken met de doelstellingen van het regeerakkoord. Als het om zelfstandige bedrijven gaat, krijgt men meer. Dat bedrag neemt nog toe als er ook van reconversie en een milieuvriendelijkere werking sprake is ; en dat bedrag stijgt nog verder als men op biologische landbouw overschakelt. Het stelsel van vergoedingen zal dus erg gediversifieerd zijn, in overeenstemming met de beleidskeuzen van

de regering en de wensen van Europa. Op die wijze kan deze maatregel beter worden ingepast in de plattelandsverordening waaraan we vandaag volop werken.

De heer Wymeersch heeft ook vragen gesteld over de problematiek van de bosuitbreiding versus landbouw. Volgens hem staat de landbouwsector erg argwanend tegenover die bosuitbreiding. Ik kan me voorstellen dat dit juist is. Wat zijn de uitgangspunten ? Het RSV is het vertrekpunt. Daarin is sprake van een bosuitbreiding van het bestand van duurzame bossen met 10.000 hectare. Verder is er sprake van 10.000 hectare tijdelijke bossen op landbouwgrond. Ik heb er nooit een geheim van gemaakt dat dit laatste in Vlaanderen geen toekomst heeft. De uitbreiding van de duurzame bossen met 10.000 hectare is echter wél belangrijk. Deze bosuitbreiding is afgesproken omdat Vlaanderen een van de Europese regio's met het kleinste aantal bossen is. Iedereen gaat akkoord dat er een grote sociale behoefte is aan bossen. Dat is zeker zo in bosarme provincies als West- en Oost-Vlaanderen.

Verder is in het RSV de totale landbouwzone vastgelegd op 750.000 hectaren. De landbouwsector heeft deze garantie gekregen, en dat blijft ook zo.

Bij het ruimtelijk vastleggen van de zones die in aanmerking komen voor bosuitbreiding, moet worden gezocht naar gronden die daarvoor in aanmerking komen. Daarbij moet rekening worden gehouden met socio-economische en landbouwkundige aspecten. Dat moet planmatig worden aangepakt. De VLM legt vandaag de laatste hand aan een studie die ze uitvoert in opdracht van de afdeling Land van Amental. Daarbij worden de prioritaire en minder prioritaire landbouwgronden vastgelegd op basis van inkomen, vergrijzingsgraad, druk op de grond, enzovoort. De afdeling Bos en Groen heeft een ideaaltypische bosstructuur uitgewerkt. Daarin is bepaald waar er bossen moeten komen, zoals in de omgeving van steden en dergelijke.

Het komt er nu op aan beide aandachtspunten op mekaar af te stemmen. We moeten onderzoeken waar het landbouwkundig en sociaal-economisch verantwoord is om een bosuitbreiding te overwegen. Mijn centrale boodschap is de volgende. We willen zeker niet in het wilde weg bossen aanplanten. We willen dat in overleg doen met de landbouwsector en met respect voor de logische beheersing van de ruimte.

De biologische landbouw is vandaag in Vlaanderen marginaal. In vergelijking met andere landen hin-

Dua

ken we hopeloos achterop. De omschakeling naar de biologische landbouw is een uitdaging voor de grondgebonden en zelfstandige bedrijven. Want deze sector is niet geïntegreerd, en dat is een van de grote voordelen ervan. De grondgebonden ontwikkeling heeft de toekomst voor zich. De vraag naar bioproducten is er, terwijl het aanbod vandaag in Vlaanderen ontoereikend is. Daaraan moet worden verholpen. Een omschakeling naar biologische landbouw biedt dus ook op zuiver economisch vlak perspectieven, op voorwaarde dat de overheid de juiste stimuli geeft. Conform het regeerakkoord wil ik in dat verband een actieplan voor de biologische landbouw uitwerken. Deze sector moet een nieuwe impuls krijgen.

Het MAP-1 werkt niet goed. Het levert onvoldoende milieu-effecten op. Het spreidingsbeleid heeft gefaald. Er moet dus iets gebeuren. Als minister vind ik het erg vervelend dat ik zelfs de bepalingen van MAP-1 niet kan laten respecteren. Er moet een gedoogbeleid worden gevoerd omdat er van mestverwerking geen sprake is. Bedrijven die een bepaald niveau van fosforproductie bereiken, moeten aan mestverwerking doen. Dat kan echter niet. MAP-1 moet dus worden bijgestuurd.

De heer Wymeersch had het over integratie en responsabilisering. Als we oplossingen willen, moeten we op decretaal niveau iets ondernemen. In de schoot van de regering is afgesproken dat dit moet resulteren in MAP-2.

Ook moet er iets gebeuren in verband met mestverwerking. Gezien de afwezigheid van mestverwerking, de totale oppervlakte van beschikbare gronden en de omvang van de veestapel hebben we grote problemen. De runder- en kippensector produceren zoveel mest dat we ons maximum al bereiken.

De heer Jef Van Looy : Op basis van welke normen zegt u dat ?

Minister Vera Dua : Op basis van de bepalingen van MAP-2. U kent de tekst toch ook ? Ik zeg dit alles met de eisen van Europa voor ogen. Mijn uitgangspunt is de vraag wat we moeten doen om de bepalingen van de Europese richtlijn te respecteren. De druk van Europa stijgt enorm. De normen van MAP-2 gelden eigenlijk ook volgens MAP-1, als we de bepalingen ervan systematisch zouden respecteren. Volgens die normen is vanuit het oogpunt van mestproductie in Vlaanderen gewoon geen plaats voor een varkensproductie.

We moeten dus een oplossing vinden. Naast de verscheidene maatregelen die we hier uitgebreid hebben besproken, moet er aan mestverwerking worden gedaan. Anders lopen de zaken faliekant af. Daarom wil ik de sector responsabiliseren. Ik heb reeds aan de integratoren gevraagd om over de brug te komen. We wachten op initiatieven en oplossingen van de sector.

Men had het daarnet ook over het mestbeleid in Nederland. Sinds hun lineaire opkoopregeling heeft gefaald, staat dat beleid zeer sterk ter discussie. Indien we het plan-Brinkhorst bekijken, dan stellen we vast dat de oppervlakte ook daar beperkt is. Men moet een oplossing vinden voor de hoeveelheid dierlijke mest op overschot. Men heeft berekend dat de kostprijs voor verwerking en transport dermate hoog is, dat 6.000 bedrijven moeten verdwijnen.

Daarnaast is er een Nederlandse studie van de zusterorganisatie van de Boerenbond. Omwille van economische redenen zouden op termijn wellicht 10.000 varkenshouderijen moeten sluiten. Deze cijfers tonen aan dat de ecologische druk zeer hoog is, maar dat ook de markt haar rol speelt. Die is voor de landbouw tragischer dan het ecologische aspect.

We hebben deze discussie vroeger nog gevoerd. De heer Wymeersch heeft daarnet verwezen naar de prijzen. Voor de dioxinecrisis waren die lager dan nu. Het is belangrijk dat de varkenssector zich realiseert dat er een structureel probleem is en dat het voor Vlaanderen zeer moeilijk is om te concurreren op de wereldmarkt.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, het is toch duidelijk dat er in Nederland een dubbele beweging aan de gang is. De kleine bedrijven worden opgekocht door de overheid en de grote bedrijven. Nog nooit werd er in de Nederlandse varkenssector zo veel gebouwd als nu. Het gaat om een schaalvergroting. Op termijn verdwijnen er misschien 10.000 bedrijven. Dat geldt echter niet voor het aantal varkens.

Minister Vera Dua : Het plan-Brinkhorst is nieuw en zal pas over een aantal weken in het parlement worden bediscussieerd. Ik geef u echter gelijk. Ik ben er me van bewust dat de Nederlandse rapporten moeten worden gerelativeerd. Ze doen dikwijls aan window dressing.

De heer Jef Van Looy : Het gaat om een economische beweging.

Minister Vera Dua : Mijnheer Van Looy, dat is een interessant punt. We moeten ons afvragen of we dat wenselijk achten. De heer Wymeersch heeft daar een pleidooi voor gehouden. Indien we de zaak op haar beloop laten gaan, verdwijnen heel wat bedrijven en krijgen we een schaalvergroting in de plaats. Op de duur zijn er evenveel varkens in veel minder bedrijven. Dat is niet mijn bedoeling. Daarom is de reconversie zo belangrijk.

De heer Jos De Meyer : Hoeveel geld stelt de Nederlandse overheid ter beschikking ?

Minister Vera Dua : Het gaat om zeer grote bedragen. Ik wil wel een poging wagen, maar denk niet dat ik zoveel miljarden zal krijgen. In de regering hebben we afgesproken dat wij een concrete maatregel uitwerken op basis van vrijwilligheid. Na de evaluatie zullen we zien waar we staan. We wensen dit beleid in de eerste plaats te incorporeren in de plattelandsverordening. Daarna zullen we het fiat van Europa vragen, zodat we niet in een gelijkaardige toestand terechtkomen als met het MAP-2. Pas na de Europese goedkeuring zullen we geld ter beschikking stellen.

We willen nu geen bedragen toekennen, omdat het debat nog moet worden gevoerd binnen de regering. We moeten daarenboven zeer concreet berekenen wat de eventuele kosten zullen zijn. Het is zeer belangrijk dat MAP-2 zo snel mogelijk wordt uitgevoerd. Mijnheer Van Looy, ik heb dikwijls gedacht aan het verschrikkelijk amendement dat u hebt ingediend op het einde van de vorige zittingsperiode. We hebben de landbouwers geen dienst bewezen door MAP-2 uit te stellen. We zitten nu met de gebakken peren.

Ik krijg nu stapels brieven van Europa. Verscheidene zaken vallen me daarbij op. Er is een discussie over de voeding, waarover DG VI een oordeel moet vellen. Een ander debat gaat over de vraag of er wel een ernstig mestbeleid in Vlaanderen wordt gevoerd.

Die twee discussies overlappen elkaar ten dele. De Europese instanties stellen enerzijds dat we overdrijven met de vergoedingen en anderzijds zeggen ze dat hier geen mestbeleid wordt gevoerd. Het vorige parlement heeft zich in deze positie gemanoeuvreerd door MAP-2 uit te stellen en een antwoord van Europa af te wachten. We zullen daar nog lang op moeten wachten.

Als minister doe ik mijn uiterste best om die vergoedingen binnen te halen. Dat is mijn opdracht. Ik tracht allerlei argumenten aan te dragen zodat de

vergoedingen van 1996 niet moeten worden terugbetaald. Dat zou een drama zijn. Ik tracht ook het fiat te verkrijgen om de in de begroting gereserveerde vergoeding te kunnen uitbetalen. De discussie over de vergoedingen die in MAP-2 staan, is ook niet evident.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mevrouw de minister, uiteraard zijn we nog niet aan het einde van dit debat. Ik stel wel vast dat er in feite maar één grondige reden is om tot een vrijwillige afbouw van de veestapel over te gaan, namelijk door de mestproblematiek. We moeten wel opletten dat wanneer we een afbouwpolitiek voorstellen, de grondgebonden familiale landbouw, die we willen beschermen, daar niet als eerste op ingaat. Het mes snijdt aan twee kanten.

We mogen niet in een situatie verzeilen waarbij juist die deelsector – de integratoren – overblijft door de maatregelen die de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement hebben genomen. U moet voorzichtig zijn met het bedenken van trapsgewijze vergoedingen. Er zijn gevaarlijke achterpoortjes waarmee we rekening moeten houden.

We moeten ook nagaan hoe we een familiaal landbouwbedrijf en de integratie kunnen definiëren. Ik blijf erbij dat we vooral moeten kijken naar de band tussen mestverwerking en integratie. Zo kunnen we de grondgebonden familiale bedrijven in de mate van het mogelijke vrijstellen van de mestverwerking.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, ik heb genoteerd dat u in de huidige fase spreekt over vrijwillige afbouw.

Ten tweede was ik een beetje verbaasd over uw uitlatingen over de gezinsbedrijven. U zegt dat u hebt gepoogd een definitie te geven, maar we hebben vandaag nog steeds geen definitie die werkbaar is in de praktijk. U maakt er een zwart-witverhouding van : loonkwekers versus zelfstandigen. Ik kan me echter niet voorstellen dat een boer die elke maand 50.000 braadkippen moet leveren, dit zou doen zonder afspraken over de levering van voeder. Hij moet afspraken maken maar is niet verplicht om dat altijd met dezelfde te doen. Voor de varkensboeren is de situatie dezelfde. Binnen de varkenshouderijen zijn er ook loonkwekers, maar dat is een ander uiterste.

Van Looy

Wat de mogelijk bosuitbreiding betreft, zijn de plannen daarover beschikbaar ? Wie neemt deel aan dit debat : de gemeenten, eigenaars, gebruikers ? Wanneer de plannen er zijn, kunnen ze mijns inziens best openbaar worden gemaakt.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Die bebossingsplannen zijn er inderdaad, maar het is niet opportuun om sectorplannen op te stellen. Dat is trouwens niet nodig. Binnen een ruimtelijk structuurplan voor Vlaanderen moeten eerst afwegingen worden gemaakt. We kennen de verschillende sectoren. De ene wil zoveel mogelijk landbouwgrond, de andere zoveel mogelijk natuur of bossen. Wanneer dan de plannen op elkaar worden gelegd, blijkt de oppervlakte veel groter te zijn dan deze van Vlaanderen. Wat is daarvan de relevantie ? Eerst moet een afweging worden gemaakt, en vervolgens kan tijdens een maatschappelijk debat worden nagegaan of iedereen het daarmee eens is.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Wymeersch, Van Goethem en Boutsen en door de heren Van Looy en De Meyer werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de risico's voor de familiale landbouw bij een mondiale liberalisering

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de risico's voor de familiale landbouw bij een mondiale liberalisering.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag sluit gedeeltelijk aan bij het debat dat we zojuist hebben gevoerd. Ze situeert zich echter in een iets ruimere context.

De onderhandelingen in verband met de wereldhandel die tijdens de komende maanden in Seattle zullen worden gevoerd, zijn van groot belang voor de Europese en Vlaamse landbouw. Bij akkoorden over vergaande vrijhandel bestaat het risico immers dat de landbouw in streken waar de familiale bedrijven nog overheersen, zal worden kapot gecorreerd door de grote agrobédrijven. Nochtans kan duidelijk worden aangetoond dat kleinere en familiale bedrijven duurzamer en milieuvriendelijker zijn.

Via de Europese en Belgische besluitvorming wordt ook de Vlaamse regering betrokken bij het innemen van standpunten voor deze conferentie. Ik wil hierover twee vragen stellen. Heeft de Vlaamse minister van Landbouw reeds standpunten ingenomen over deze komende onderhandelingen ? In welke mate worden deze door de Vlaamse en federale regering overgenomen ? Op welke wijze wordt de Vlaamse regering verder betrokken bij en op de hoogte gehouden van deze onderhandelingen ? Op welke wijze zullen de leden van het Vlaams Parlement hierover worden geïnformeerd ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Van 29 november tot 3 december 1999 heeft in Seattle inderdaad de derde vergadering plaats van de Wereldhandelsorganisatie. Tijdens deze vergadering wordt de agenda voor verdere onderhandelingen vastgelegd. Daarover bestond discussie tussen de Europese Unie, die brede onderhandelingen wenst met vele onderwerpen, en de Verenigde Staten, die de onderhandelingen liever sector per sector willen voeren.

De eigenlijke onderhandelingen moeten nog starten en zullen veel tijd in beslag nemen. Er zal dus nog voldoende tijd en ruimte zijn om bepaalde standpunten te beïnvloeden. De impact van de individuele EU-lidstaten zal mijns inziens relatief beperkt zijn vermits de onderhandelingen sowieso worden gevoerd door de Europese Commissie in opdracht van de EU-lidstaten. Deze beperkte impact geldt in nog grotere mate voor de deelregeringen, aangezien de gewesten alleen een inbreng kunnen doen via de federale regering.

Deze onderhandelingen zijn van groot belang omdat het eindresultaat een grote impact zal heb-

Dua

ben, niet alleen voor onze landen maar in de eerste plaats voor de derdewereldlanden. Uw vraag gaat echter specifiek over de landbouw hier. Voor onze landbouw zal een verdere liberalisering ook ongunstige gevolgen hebben op het individuele bedrijfsniveau. We weten dat er een liberaliseringstrend bestaat. Deze gaat gepaard met een verdere afbouw van de prijsondersteuning. Bovendien zijn er onvoldoende garanties dat dit op een bevredigende manier zal worden gecompenseerd door inkomenssteun.

De landbouwpolitiek van de Europese Unie is sterk geënt op wat er op internationaal niveau gebeurt en wordt dan ook steeds meer gericht op deze liberalisering. Ze beoogt in de eerste plaats de Europese landbouw concurrentieel te maken op de wereldmarkt en zo haar exportroeping waar te maken. Deze optie leidt tot een concurrentieslag, waarbij wordt gestreefd naar zo laag mogelijke productiekosten, en we weten intussen waartoe dit kan leiden. Ze gaat gepaard met een ver doorgedreven industrialisering, overproductie, verhoogde milieu-impact, kwaliteitsverlies, enzovoort. De liberalisering heeft er zeker voor gezorgd dat we in een soort neerwaartse spiraal terecht komen waarvan noch consument, noch landbouwer beter worden. Volgens Europa wordt deze trend inderdaad gevolgd. Het is echter de bedoeling dat Agenda 2000 de negatieve effecten enigszins compenseert door meer aandacht te besteden aan het platteland, het milieu en alternatieve inkomensbronnen.

Het is een feit dat vooral de grondgebonden sectoren onder druk zullen staan. Het zijn juist deze bedrijven die op zelfstandige basis werken en zorgen voor de invulling van de open ruimte. Minder inkomens zal leiden tot minder bedrijven en tot schaalvergroting. Tevens bestaat ook de vrees dat de mogelijkheden tot ecologische en sociale correctie van de wereldhandel zullen worden beperkt. Binnen de internationale regels inzake wereldhandel moeten sociale en milieucriteria kunnen worden ingebouwd. Het onderwerp landbouw moet zeker kritisch worden opgevolgd in heel dit debat.

Wat hebben wij intussen gedaan naar aanleiding van deze WHO-ronde? We hebben in elk geval onze bezorgdheid geuit over de risico's, en wel op twee manieren. Eerst en vooral hebben we, op verzoek van een aantal derdewereldorganisaties, op mijn kabinet een overlegvergadering belegd met hun vertegenwoordigers over de nakende conferentie. De bedoeling was om hun standpunten te aanhoren en hun argumenten mee te nemen. Op

deze vergaderingen waren ook vertegenwoordigers van de federale kabinetten aanwezig. Dit heeft ook een invloed gehad op het standpunt van de federale regering, ingenomen op de ministerraad van 8 oktober.

In de vergadering ter voorbereiding van de Europese ministerraad van Landbouw op 27 september werd een interministerieel overleg georganiseerd. We hebben toen een eerste gedachtewisseling gehouden over de WTO. Ik was zelf niet aanwezig, maar mijn medewerkers hebben het punt van de voedselveiligheid en -zekerheid aangehaald in de discussie over het onderhandelingsstandpunt van de federale regering. De voorzitter vond deze opmerkingen pertinent en heeft ze ook meegenomen. Hij heeft de vergadering meegedeeld dat de kwestie van de voedselzekerheid ook in de Belgische tussenkomst zou worden opgenomen.

Hoe gaat het nu verder met deze betrokkenheid? Via de interministeriële conferentie Landbouw en haar permanente werkgroep zullen we worden betrokken bij het verdere verloop en zullen we constant op de hoogte worden gehouden van de Europese institutionele instellingen met betrekking tot het landbouwbeleid en dus ook de WTO-onderhandelingen. Ook de voorbereidingen van de onderhandelingen en de discussies zullen in deze interministeriële conferentie plaatsvinden. We mogen ons niet verschuilen achter Europa om deze onderhandelingen enkel passief waar te nemen, maar we moeten ze ook actief opvolgen. De discussies rond het landbouwdossier zijn essentieel. Naast de liberalisering is er ook de vraag naar de bescherming van de open ruimte, het landschap, het milieu en het dierenwelzijn.

Waar kunnen wij met deze bezorgdheden terecht? De plattelandsverordening moet hier op Europees niveau invulling aan geven, zodat er een tegengewicht ontstaat tegen de verregaande liberalisering die vanuit de WTO wordt gedictieerd. In Vlaanderen zijn we bezig met de invulling van deze plattelandsverordening, waarbij al deze bezorgdheden aan bod zullen komen.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, de minister zegt terecht dat het gaat over bijzonder belangrijke onderhandelingen met een grote impact op Europa en op de Vlaamse landbouw. Het belang hiervan zou wel eens groter kunnen zijn dan allerlei beleidsnota's en regeringsverklaringen over de Vlaamse landbouw. We mogen onze inbreng vooraf zeker niet relativeren. Ik kreeg schrik

De Meyer

toen ik de inleiding van de minister hoorde. Vlaanderen moet erop staan dat we bij deze voorbereiding een grote inbreng hebben. Op welke wijze zal deze commissie verder worden geïnformeerd over de ingenomen standpunten, zodat we er hier nog verder kunnen debatteren ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik heb vastgesteld dat er een voorstel van resolutie is ingediend in het Vlaams Parlement over de WTO in het algemeen. Die zal binnenkort uitgebreid worden besproken in het parlement. Ik stel voor om met alle betrokken ministers afspraken te maken om op een gestructureerde manier verslag uit te brengen over de onderhandelingen en over de betrokkenheid van Vlaanderen bij die onderhandelingen. Naar aanleiding daarvan kan men overleg plegen met de minister-president. Ik wil me engageren om het parlement daarvan regelmatig op de hoogte te brengen, maar natuurlijk moet het parlement hierover afspraken maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.03 uur*
